

ANY I

NOVEMBRE 1928

N.º 11

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA

SVMARI

Número extraordinari dedicat al poeta del poble

IGNASI IGLÉSIES

L'Ignasi Iglésies és mort, per J. Puig Pujades. — Ignasi Iglésies; Dibuix, per Francesc Guillamet. — Sol d'Amor, poesia d'Ignasi Iglésies. — Davant l'Iglésies mort; L'emoció sanglotant, per Ernest Albert i Galter.

A l'Autor de «La Baldufa d'Or», per Xiu-Xiu. — L'Empordà ha perdut un amic, per Quiquet. — Llàntia sagrada, per Lola Cos Roget. — L'Home bo, per Tortella. — Mestre Iglésies no és mort, per A. Trèmols.

Noticiari.

FIGVERES

EN
EL
RAM
DE LA
ELEGANCIA
MASCULINA
DIR

PUIG-PARIS

ES
DIR-HO
TOT

ANTIGA CASA

Fills de Josep Massot

Fundada l'any 1850

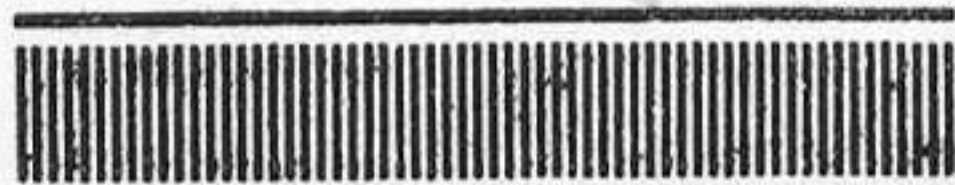
ÉS LA PREFERIDA DE LES
SENYORES ELEGANTS

PER LA SEVA ORIGINALITAT.
PEL SEU BON GUST.
PELS SEUS IMMILLORABLES GÉNERES.
PELS PREUS VERITABLEMENT REDUITS

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 25 i 26

FIGUERES

RELOTGERIA
VARELA

5 — PERELADA — 5
FIGUERES

EMPORIVM
CAFÉ-BAR

D'EN NARCIS ROGET

.....

EMPLAÇAT EN EL MÉS BELL LLOC
DE LA RAMBLA DE FIGUERES

TELÉFON NÚM. 167

EN LA ESPLÉNDIDA TERRASSA
HI FRUIREU LES MILLORS HORES
DE PLACIDESA

BON CAFÉ — APERITIVS I LICORS
DE GRAN MARCA — REFRESCOS DE
TOTES CLASSES — «SANDWICHES»
OLIVES FARCIDES, ETC., ETC.

SERVEI ACURAT

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA DE FIGUERES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: «CASINO MENESTRAL»

L'Ignasi Iglesias és mort

L'EMPORDÀ ha perdut el seu enamorat. Jo no sé que veia l'Iglesias en la nostra terra i en la gent de la nostra terra que per a ell l'Empordà, era el summum de totes les perfeccions i de totes les gràcies.

Feia vint-i-dos anys que el va conèixer en ocasió d'aquella gloriosa Festa de la Bellesa presidida per el gran Maragall. De llavors va néixer el seu enamorament. Ja en el seu discurs de gràcies que improvisà en aquella festa, glosà el nostre esperit obert, assequible a totes les inquietuds de l'ànima universal i el nostre ideari federalista.

L'Iglesias aprofitava totes les ocasions per a palesar la seva admiració envers la terra nostrada.

Per a ell no hi havia peixetada com aquella feta un jorn a Cadaquès a l'illa d'En Rahola. No hi havia menja fresca més delicada que els recuits de l'Empordà.

(I permeteu-me una digressió.— Quan l'Iglesias era a Figueres cada matí es trobava unes olletes de recuit damunt la taula del menjador de la casa on s'estatjava. Personalment li eren dutes, per aquell gran cor inoblidable que fou en Francesc Canet... Quina patacada a l'espatlla li deu haver donat a l'Iglesias en veure'l arribar també al cel... Car en el cel prou n'hi deu haver de lloc per als sants laics...)

Ni lleminadura més gustosa que les teules del forn de la nostra Barceloneta.

Ni dolls i pots verds tan amorosament perfectes com els de cà l'Ànima que, dit sia de pas, devot fervent del plorat Iglesias, no els hi volia cobrar mai...

Ni dones com les empordaneses, ni amics com els de la nostra terra.

Venir a Figueres per a l'Iglesias, era un dia de festa veritable, de joia per al seu esperit puríssim. Per això aprofitava totes les avinenteses de venir a compartir, enc que fossin unes hores, el nostre viure. Les nostres dolors i les nostres joies, dolors i joies eren per a ell, que es sentia el cor tan empordaneïtzat com el millor fill d'aquesta terra benamada.

En les passades eleccions de l'any 23 en les quals ia vella política, sortosament bandejada de les terres hispàniques, ens arrabassà la voluntat del poble, l'Iglesias hi havia pres part. La victòria de la política xorca, l'indignà, i en lletra del 1.º de Maig d'aquell any ens escrivia.

«Diumenge a mitja nit quan van dir-me que el candidat contrari havia triomfat, quasi em van venir ganes de riure, de tan segur que estava que triomfaria en Quintana.

Quina pena ahir, quan vaig veure que, realment era certa la victòria (?) d'aquell home!

Ja he vist que per assolir-la s'han valgut de tots els mitjans més indignes i àdhuc de totes les vileses enllotadores de la noble tradició de lliberal i democràtica que fins avui, brillava en la vostra generosa terra empordanesa.

Creieu-me amic que sento aquest contratemps tant com el que pogueu sentir-lo vosaltres. L'ira i la vergonya m'encenen les sangs i el mateix maleixo al vostre diputat que als inconscients que l'han ajudat a escarnir l'Empordà, terra de llibertat, com digué el gloriós Maragall front de Catalunya, com ha dit en Coromines.

No us ho dongueu per això. No defalliu i venteu sempre el foc sagrat que un dia o altre abrindarà, no deixant-ne un sol, tots els cors de la vostra gent.»

Pel juliol de 1927 escrivia a l'amic Guillamet.

«Veig que, amb motiu de l'estrena de La llar apagada a Figueres, tots els amics hi heu posat el cor.

Vós, com sempre que es tracta de coses meves, no mereixent-ho us hi doneu amb el més gran i més pur entusiasme que sabeu encomanar els nobles figuerencs, enardint tota la ciutat en un abrindament d'amor i simpatia, vers la meua modesta persona.

De vós com a primera canonada vaig rebre ací dalt, un telefonema xardorós donant-me compte de l'èxit de la meua obra. Seguidament varen venir 30 postals, amb la reproducció del meu retrat en les quals, amb paraules cordialíssimes altres tants ciutadans de Figueres em saludaven felicitant-me també.

Jo no sé pas com pagar ni com agrair tantes mostres d'afecte. M'heu fet plorar de goig. M'heu trasbalçat tot, regirant-me i arborant-me les entranyes, de tanta joia.

Tot us ho estimo amb l'ànima eternida i humiliada de veure'm tan inferior a la vostra estimació. Jo m'esforçaré, segur de no aconseguir-ho mai, d'ésser-ne digne. Us ho prometo.»

Aquest home pur i senzill, aquell home alt que es corbava per abraçar als més petits, aquest home que tant estimava la nostra terra és mort!

Figueres té un deute envers el seu gran enamorat, deute que un dia o altre li pagarà.

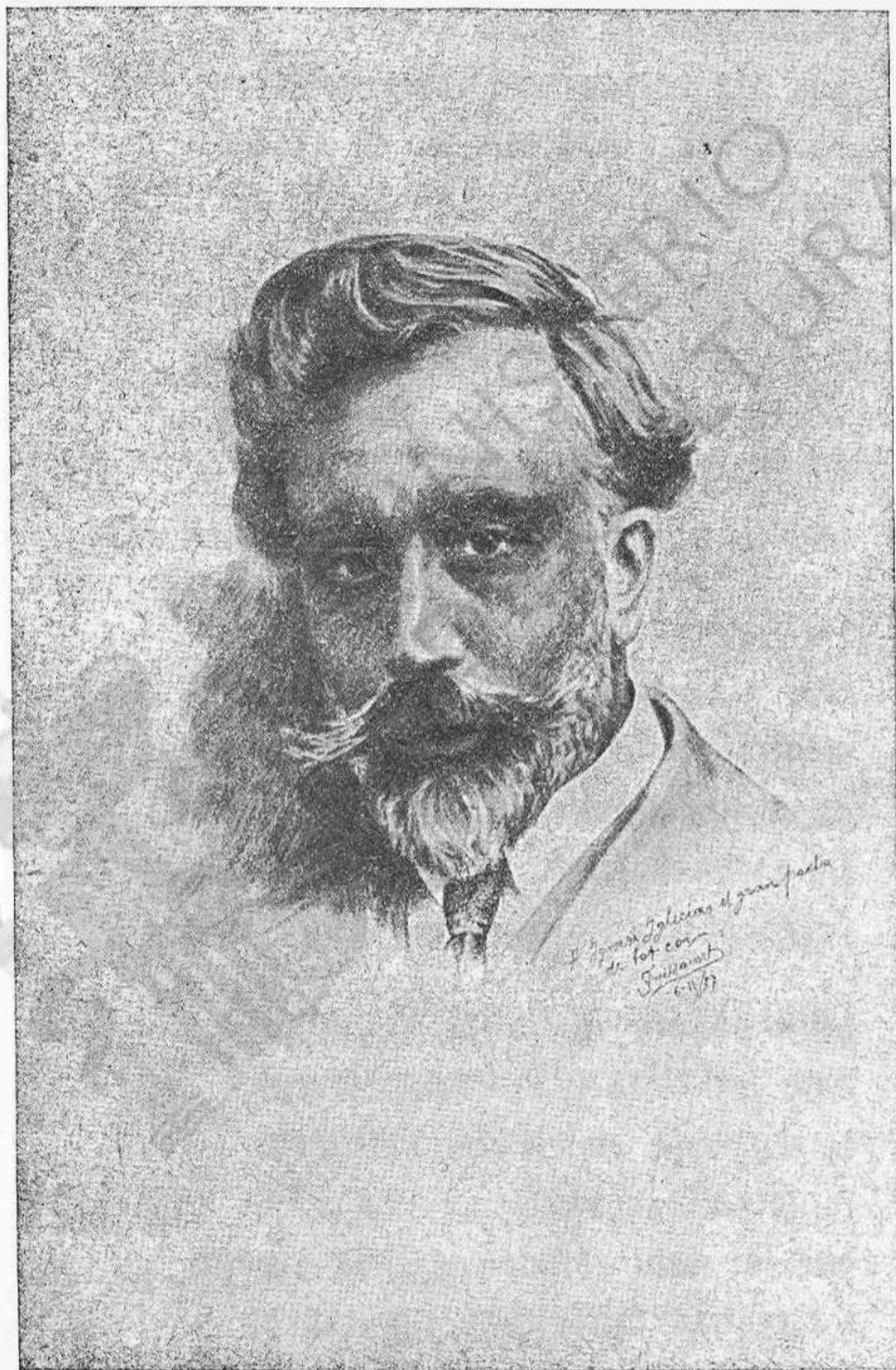
Mentrestant, ho i recordant a Ignasi Iglesias i el seu gran amor per l'Empordà, ajudem a la tasca d'honorar-lo, empresa pels amics de l'estimat desaparegut: a Barcelona s'ha constituït un Comitè executiu per a perpetuar la memòria del poeta dels humils.

Aquell Comitè (en el qual hi és representat el nostre Empordà) es proposa bastir un jardí per a infants, amb una artística fontana i un brollador, on els petits —els enamorats del poeta—puguin jugar-hi, i aquest jardí crear-lo a Sant Andreu, el poble nadiu de l'Ignasi Iglesias. Aquesta obra que tan bé s'adiu amb l'esperit de l'homenatjat es farà per subscripció popular amb quota única de una pesseta. Tots els donants signaran unes fulles les quals, degudament relligades, seran soterrades a la mateixa fontana que sostindrà el bust del poeta.....

L'Empordà i Figueres faran honor al concepte amb què ens tenia Ignasi Iglesias contribuïnt com el qui més a bastir el jardí que ha de perpetuar la memòria de l'autor de Els vells.

J. PUIG PUJADES.

IGNASI IGLESIAS

Dibuix del nostre conciutadà Francesc Guillaumet, gran admirador i fervent amic de Mestre Ignasi Iglesias.

Sol d'amor

Sembla que vegi el sol, quan veig la mare!
La llum que va apagar-se en morí el pare
brilla avui en el cor i en els ulls d'ella,
que viu vessant tendreses pels seus fills,
guiant-los i apartant-los de perills,
amb tot i ser ja vella.

Prop seu, quan m'acarona o reconvé,
respectuós i humil, em sento infant;
i tots els meus anhels d'amor i bé
floreixen en sos llavis, tremolant,
amb el seu parlar dolç, que és mon encant.

I l'escolto seguint-la amb la mirada,
com a la llum del dia el gira-sol,
mentre que ella, com mare enamorada,
quan tinc l'ànima trista i emboirada,
em torna l'alegria i el consol,
deixant-me encoratjat per vènce el dol.

i Qui pogués enjoiar-la, triomfant,
amb les flors d'una forta joventut,
retornant-li, amb l'olor vivificant,
la força i la salut
que, de tant estimar-nos, ha perdut,
i eternitzar sa vida i son consol,
fent sempre a vora seu de gira-sol!

Tot i enyorant la llum del cor del pare,
sembla que vegi el sol, quan veig la mare!

Ignasi Iglesias.

Davant l'Iglésies mort

L'emoció sanglotant

SILUETA

TRIST, pansit, migranyós. Els pòmuls sortits, la pell tivada, les galtes concades com una cavorca, el front ratllat i creuat d'esqueres que és una mena de reixorc d'un místic extasiat. Els ulls escampen una tristor inefable, les faccions són dibuixades i prominents, el cap cot, el dors sobrepujat corbadament, els cabells llargs i emboscats amb un tomb grisat i cendrós, els pèls de la barba i del bigoti lassos i plumbis, la fesomia senzilla, oberta i apostòlica; l'aire d'un home envellit abans d'hora, una vellesa prematura i recalçada que no sap dissimular un esperit d'infant i un llavis sense gènit que no saben mentir. Una línia essencial i infinitament perdurable; el bon cor. El cor insaciable li dictava i li manava que estimés. Estimava, gosava en trobar-se estimat, ha mort estimant. Home de bona llei. Home de bona fe. Preferències d'home tendre, sentimental i enjogassat: nens, flors, rialles, llum, cantúries.... Ingenu i efusiu per temperament, la cosa més natural i lògica del món, per l'Iglésies, jo crec que va ésser pensar, sentir i estimar - sempre! - en català.

LA GLORIOSA TRINITAT DESFETA

Catalunya ha tingut una trinitat humana i vívida, pastada amb sang, nervi i carn de la nostra terra. Els homes i la Natura, les idees i els paisatges tenen una realitat expressiva, una caracterització modèlica, una biològica topatia que tot i esquematitzant la convivència remarquen i unifiquen les col·lectivitats. D'aquest feix, el Teatre, n'és una verga de bon gruix. El Teatre, si no vol fer una viu-viu reduïda i desganada, ha de reflectir la vida dels pobles, adaptar-se, permeabilitzar-se, deixar-se escatir i portar per la nuesa crua i fesonòmica de la realitat, pel

fet concret, obvi i tangent de la certitud. Un Teatre irreal i fingit, incongruent i desplaçat, no filtra ni trascendeix en les multituds: és un teatre bord.

Hi ha una mena de viure tràgicament senzill i miserable que s'arrossega amb un salvatgisme permanent i endèmic. Aquest estat psicològic, o s'ha mutilat sovint, o s'ha parcialment escenificat. S'ha escrit molt i encara queden sostres enters de sensibilitat i d'humanisme completament inèdits. Vull dir que hi ha molt camp per córrer.

Un home que trobava el verb d'aquesta ànima, era l'Ignasi Iglésies. Tot giravolta a l'entorn de la mateixa sinya, i les gotes traspuen per les clivelles de la teulada, i s'hi barreja un agre-dolç de crisi moral i aire vivificat, de beguda de fel i vinagre, - l'heroïcitat de viure passant pel forat del pany - que us posa el cor llatzerat i uns ulls embassats de llàgrimes. El teatre de l'Iglésies diu les coses de manera sincera i primitivament cantelluda. No és retòric, enfarfat, cloròtic: és un Teatre d'emoció.

Perquè el Teatre és un cairat de la gran nau, un estàntol d'aquesta realitat que ens aixopluga a tots, perquè no podia mancar aquest matís de l'ànima catalana, hi ha hagut i hi ha Teatre català.

I veus ací la trinitat gloriosa. En Guimerà - miop, corbat, vacil·lant - és la fera que braola, una torrentada tràgica i afrosa que en un estuf s'ha sortit de mare i no hi ha miracle que aturi l'estropici. El cim candent d'aquesta força tràgica el trobeu amb aquest Manelic que rodola rostos i cingles avall empernat amb el llop i fent-s'hi a queixalades; la sensació de païra és més intensa si oïu el ressó d'uns bruels que criden la Nuri en un recó de boscúria mòrbida i verge. L'Iglésies, és el poble que pren expressió, un poble que vol i dol, que pateix i riu, flagel·lat i sangonant; gent que cau i s'aixeca dolorida, -

per ella mateixa, perquè ningú l'ajudaria a alçar-se - i que veient els badocs que riuen no té altre remei, per a no desentonar, de posar-se la mà a la boca fent veure que també el cas li fa gràcia i que es fa un panxó de riure; amb l'altra mà, però, es va embenant la ferida perquè té el cap estabornit. Aquesta gent practica la humilitat i davant d'un món de bútxares i de faïls, que no els estima ni els comprèn, es decanta per anar visquent, apedaçada, un xic a les palpentes, desbruijolada, via avant;... és la teia encesa, el foc igni, càlid i apassionant del cor del poble, un poble que mal no els hi fassis mal no et farà, mendicaire d'un remei que guareixi una intimitat escarnida i nafrada. Santiago Rossinyol, és el darrer vástag de la trinitat. Llueix encara el feltre negre, el pèl abundant i nevat, el riure montparnassià i trapella, un cigar com un barrot de cadira als llavis, mofeta, nòmada i bohemí. És l'ironia, amb majúscula, l'«humour» que punxa i atia escèpticament, subtilment burtaire i sarcàstic. El tipus burgès i ganyó del senyor Esteve no té parió. Al meu entendre, l'ironia més gran de Santiago Rossinyol és el fet d'ésser amic amb Lleó Daudet. És evident! No?

Aquesta trinitat ha tingut un sol desig, un sol ideal, un sol esperit: ha fet obrir els ulls a molta gent i ha passejat la nostra ànima moltes hores enllà, fora terme dels camps del nostre hereuatge i del nostre clos hegemònic.

LA LLAR APAGADA

L'Iglésies és mort. La casa pairal ha quedat deserta i tancada allà en un fondal soliu de la collada bruna. Hi niarà l'esperver que és un ocell de mals averanys. L'home ha mort. Hi havia un llum d'oli, un llum trist que se n'ha anat a la posta. Feia una llum verda, color d'esperança i de ben lluny en mig de la gran solitud nocturna semblava una cuca de llum. Ha mort l'home generós i lúcid, vident i profeta, amb un fons de comprensió intel·ligent i manyaga com si fos una criatura ingènua. La llar apagada. La llar humida, freda, inhòspita. La porta tancada amb furrellac i balda; ja no hi ha acolliment per al caminant perdut. A dintre hi ha una fosca com una gola de llop; flaire de resclosit i de fustes corcades. L'Iglésies de carn i ossos, mort, tombat per sempre. Però el fill absent tornarà. Ha deixat un fill, la carn morta. Un fill sapat, massís i mascle que viurà perennalment i allargarà el traç de tota una generació. I la llar tornarà a cremar, per

sempre més, abrandada, encesa, flamejant i lluminosa com les fogueres de la revetlla. L'obra de l'Iglésies viurà tant com el món sigui món. Hi ha una ànima que l'aguanta. I l'esperit no mort mai.

LA MORT SERENA

Ha mort dintre l'austeritat, serenament, plàcidament. Una mort plàcida és una mort estoica. Va finint l'home que va engrescar i commoure les multituds... La paraula tebiona i la semblança de Nazarè. Tota l'energia potencial del viure, la gran dinàmica del fòsfor s'escórrer i s'esmortueix, sense rampells, fènuament. I les artèries de la ciutat són plenes de gent que formigueja i les fàbriques baten i trepiden com un buc d'abelles. Les faccions de l'home que del patiment en va fer un art no es contrauen, no es desencaxen ni cruixeixen de dolor; la vida es va fent més atòmica, més fluida, com si l'alè es fes escàpol per un forat d'una agulla de cosir; el desig de viure afluixa i cedeix i tota l'activitat corporal, que ja només s'aguanta per un fil, s'enfonza esgavellada. En aquesta hora cessa el fum de les xemeneies i sonen xiulets estridents. Surten les abelles del buc enfebrades, ennegrides, amb els hàbits blaus... l'ideal encara és lluny, lluny..... com la terra promesa que ofrena les viandes i el riu amb un gust saborós i mengívol de mel i de llet..... L'Iglésies ha mort! En un dia tardoral i escursat - breu com la vida - que té un cel de plom i un verd esgrogueït, ha mort amb una dolçor franciscana, sense un panteix..... El cap de Nazarè recolzat sobre el coixí, vençut per la feixuguesa, dorm amb un son profund i lànguid, un son tendre i gemat com deuen tenir els àngels del Cel...

LA MULTITUD DOLORIDA

Ignasi Iglésies va ésser un apòstol. Va defugir però, ésser un home entirolat, vanitós i llepafils. No li va agradar mai la petulància ni la fressa de cascavells. No presidia capelletes ni volia ensabonar-se en el safareig de l'adulació. Ho direm amb una frase de Rovira i Virgili: «Desitjava, més que ésser admirat, ésser estimat.» Vesllumava un ideal noble i remot. I ell n'era un de la colla, el bon romeu, el feligrès addicte i cristià que va prometre fidelitat. La seva vida va ésser això: continuïtat, perseverança. Ningú no va poder torçar el seu camí. No li trobareu públicament ni

privada una taca, un horriall; tot és net com una patena. Esaú es va vendre el seu dret per un plat de lleties: l'iglésies per un vagó de creus honorífiques, medalles i diplomes de mèrit no s'hauria venut mai el seu patrimoni espiritual.

Darrera la mortalla de l'iglésies hi ha anat tothom: homes anònims, gent inconeguda, herois romàntics de la seva obra, el pensament català... el poble!: ungit compacte, silent. Tothom. Les tendències més oposades, els ideals més antagònics, les doctrines més repel·lents... els pols, temperamentalment i intel·lectualment, refractaris: des de les intel·ligències més clares i profundes de l'ortodòxia catòlica - Josep M.ª Capdevila i Josep M.ª Junoy - fins els homes més bàsicament, doctrinàriament heterodoxes amb què compten els francs-tiradors del socialisme català, Serra i Mollet i Rafael Campalans. Ha acomiadat la gentada la veu doctoral d'En Pere Coromines. Belles paraules de comiat! Silenci. Silenci punyent, rotund, admirable.

I bé. Aquesta garba de cors que senten i de mentes que pensen, és tot un poble. Un poble viu. La ciutadania. Sí, sí. La ciutadania, ja ho dic bé. Un poble ha de saber endolar-se, ha de saber plorar íntimament i llençar esgarips de recança i gemecs de desconsol. Les ànimes col·lectives tenen sentiments. Les ànimes col·lectives també ploren. El nostre poble sap plorar. Si fos un poble decadent, àrid, eixut, esgarriat i xacrós no ploraria. Seria un cas simptomàtic d'anormalitat col·lectiva.

AGROR VACIL·LANT: SUGGESTIÓ INCOHERENT.

Ha mort! Sembla que tinc la gorja obturada, ennuegada. Tinc un gust àcid a la boca; no sé ben bé si és de suc de llimona o d'aigua salobra. Estic neguitós. Fumo. M'aixeco ràpidament i camino a grans gambades. Vaig d'un lloc a altre, engabiats, inconscient. Llenço el cigar. Perquè ho faig? Tant se val! N'encenc un altre. Quin aire més espesseït! Els nervis tiven cadents i sonsors, com si tot fos tumefacte, rarificat, estrafet. Estic

uns moments rígid, impàvid, aliè a la buidor que em volta, i em trobo el front agitat i febrós perquè la pensa rutila voraginosa, i dialogo amb el «jo» com un autòmata al·lucinat. M'assec i no se m'acud altra cosa que fumar. Això m'entorpeix per a dir paraules estèrils. Tinc ganes d'obrir un llibre i rebatre totes les idees, desfer-les, contradir-les, ensorrar-les dialècticament, èticament

M'agrada viure a solius en un llogarret auster, humil, conventual. Passeu discretament com una ombra lleugera i fugaç. Sondeu fibladament l'intel·ligència i us feu fonedís, anacoreta, ermità penitent. La tebior es torna fervor i la fervor, santedat.

He pujat cingles amunt, per corriols fressats i camins de cabres, àgil com una sageta, engrunant els còdols a cops de sabates ferrades, travessant rierals i còrrecs, esbufegant, xop, desorbitat. Quin dia més malaltís i més tèrbol! Enllà, al fons s'ajau la plana quieta. L'Empordà! L'iglésies també l'estimava l'Empordà. Jo estic que alguna vegada havia dit: «Si algun dia em perdeu, veniu-me a cercar a l'Empordà.» És cert. Avui l'Empordà és boirós i humit com si s'hagués fet un tip de plorar.

I penso: Els amics l'han conduït a pes de braços fins al darrer estatge. Bell encís de companyonia!

Els ulls clucs, la boca immòbil, la faç mustia, el cor estroncat, els braços penjats i dúctils.... les despulles embolicades dintre el taüt amb un llençol sagrat que simbolitza tota la generosa idealitat de l'iglésies.

I ara que sento flaire de reïna de pi i de grana de ginebra - dia dràsticament tardoral - recordo - oh, Iglésies, com t'estimem i t'enyorem des de lluny! - aquelles belles paraules del Poeta:

Jo sóc un gira-sol
que viu enlluernat,
enyorant la llum d'or retornadora
que daura el verd dels camps i el cel arbora.

ERNEST ALBERT i GALTER

A l'Autor de "La Baldufa d'Or"

AL CAR AMIC EN FLORS N'ALFONS NADAL,
LITERAT EXQUISIT QUI FA PARLAR LES LLÀGRIMES.

*El sanglot del teu poble t'encalça al paradís.
Era tan bo de dir-se: tenim un Sant a casa...
Car, fet i fet, poeta, ton cor era una brasa
del pit en caliuera de Sant Francesc d'Assís.*

*I éreu bé l'un per l'altre. Us haguéssiu entesos
d'un sol cop d'ull, d'haver-vos trobat en el camí.
I cantant a l'unísson, d'un flam mateix corpresos,
haguéssiu posat ales d'alosa-serafi.*

*Jo obir, lluny, vostres ombres germanes, com a dos
xiprés amb llurs caputxa d'aurora enroentides,
plenes de nius, d'idil·lis, de refils i de crides
majals...: ¡Xiprés qui canten l'Amor totpoderós!*

*Jo us veig... El Crist us llesca el pa de la Bondat
i el dolç botet us passa del vi de l'Alegria.
Menjau. Beveu. I balla tot l'univers,—malgrat
tants dols i mals,—al volt de vostra bonhomia!*

*Ah, Cor bo! quina falla que ens farà ta bonesa.
Perquè ets deixat ton poble si n'eres tot el cor?*

*Per estrella girella, joh "La Baldufa d'Or!"
el cel gelós volia'l i en feu sobtada presa?*

*Tant que li deies Mare; què dirà la Natura
de tu? Que l'ets traïda per la Mort qui no és?
I te'n vas quan anava per tu endolcint el bes
com el seu suc la pera d'hivern en ser madura...*

*Calia que visquessis en mig del poble teu
fins devenir un jaio nimbat de llums nevades,
com patriarca bíblic qui, en mig de ses ramades,
amb l'esguard feia ploure la pau i el rou de Déu.*

*T'hagués anat a lloure pel pit, regaladissa,
la gran barba ermitana, lilial i llunar.
I, al Monjuic,—miranda de la Ciutat i el mar,—
un dia de gran festa, dolç com el vi de Missa,*

*els nens de Catalunya voltant-te haguessin fet
ballar sengles baldufes en fèrvid homenatge
i hagués sigut cascuna del teu cor d'or imatge
I el teu cor de gran Avi s'hagués sentit complet...*

XIU-XIU.

L'Empordà ha perdut un amic

EL nostre Empordà ha tingut sempre la fortuna d'atreure's l'amistat d'homes eminents. D'aqueixos homes eminents, però, se n'havien destacat tres - Joan Maragall, Pere Coromines, Ignasi Iglésies - amb una força de generositat tan gran que, tractant-se del nostre país, els feia convertir l'amistat en enamorament fervorós. Ells han estat els valoradors del paisatge i de l'ànima empordanesa. Ells han estat els trompeters magnífics de la nostra bona fama col·lectiva. Hi va haver un moment que, quan de totes les terres de parla catalana la gent es posava de cara a l'Empordà, hi veien com un resplendor. Aquest resplendor, més que el de la mateixa gràcia empordanesa, era el resplendor que al nostre Empordà li pervenia de la gràcia cordial que li rendien aquells tres mosquejers de la guarda del nostre esperit.

D'aquells tres selectes i honoradors enamorats del nostre Empordà, s'aguanta fort i actiu, per goig de l'Empordà i de Catalunya tota, En Pere Coromines, cada dia més eminent, cada vegada més gloriós. Però el mestre dels «Elogis», el poeta de «La vaca cega» caigué ara fa uns disset anys, i el dramaturg del poble ha caigut suara. S'ha omplert una altra tomba - la Mort es voraç -, però en el viure dels catalans s'hi ha fet un buit tan gran, que les actuals generacions no sabran com omplir. Perquè podem tenir artistes perfectes i impecables poetes; però aquella mà de l'Ignasi Iglésies que estrenyia tan fort, i aquell seu afecte que es donava tan sincerament, tan noblement, on ho trobaríem? On ho podríem trobar, particularment nosaltres, els empordanesos?...

Ignasi Iglésies!... Quantes coses, quantes efemèrides sentimentals, quants

episodis viscuts, presencialment o amb una atenció fèrvidament activa, ens recorda ara, en una tumultuosa onada de records, aquest nom: Ignasi Iglésies! Des d'aquell temps de la nostra adolescència, que ens vingué a les mans el quadret «Lladres!», la primera obra de l'Iglésies que llegírem i que tanta impressió ens va fer, fins a aquest estiu passat que veïrem el poeta, per darrera vegada, damunt les taules del Teatre Jardí rebent l'aplau-diment del públic figuerenc, hi ha tota una època plena de sentit, tensa i vibrant de significacions espirituals. Els escalons d'aqueixa època són les imatges i les altes i nobles peripècies iglesianes. Són la nit històrica de l'estrena de «Les Garces», a Barcelona, i els esdeveniments que hi coincidiren, i el moviment de Solidaritat Catalana que fou conseqüència d'aquells esdeveniments. Són els Jocs Florals figuerencs del 1906 - els del discurs d'En Maragall - amb la apostòlica figura de l'Iglésies - que nosaltres vèiem per primera vegada - a l'estrada del jurat. Són les planes de «El Poble Català» amb aquell article que l'Iglésies va dedicar a la Itàlia Vitaliani celebrant el gest altruista d'aqueixa comedianta excelsa que havia volgut exhibir el seu art en un teatre del Paral·lel, cansada de veure com el «senyoriu» deixava desert un teatre del centre de la urbs. Són la formació de l'Esquerra Catalana amb l'Iglésies elegit regidor a l'Ajuntament de Barcelona, i la Batalla tenaç que hi sostingué l'Iglésies, ajudat per l'escultor Llimona i En Lluhí Rissech, per a imposar, davant d'una majoria lerrouxista, la personalitat d'En Lamote de Grignon per a director de l'avui prestigiosa Banda Municipal. I són la representació de «Foc Nou», a Figueres, per la companyia del «Novetats» que dirigia l'Adrià

Gual, amb tot el públic a peu dret aclamant el poeta. I l'anada de l'Iglésies a València, l'any de la coronació del poeta Llorente. I després, més ençà, els mítings populars i les conferències a les nostres societats artístiques on l'Iglésies hi posava sempre la nota poètica, càlida, emocionant... Es tota la nostra adolescència, tota la nostra joventut les que, insensiblement, ens apareixen involucrades en aquest nom des d'ara sagrat per tots els catalans. Es tota una encesa teoria de sensacions la que resta bruscamment paralizada, tallada pel fil del mateix tallant que ha segat la gloriosa vida d'aqueix enorme sentimental que es deia Ignasi Iglésies. I doncs, si Catalunya ha perdut un fill que l'honorava i l'Empordà un amic que l'estimava, bé podem dir particularment nosaltres que, amb la mort de l'Iglésies, se'ns ha mort un quart de

segle de la nostra història emocional. Avui, com veieu, no parlem de la Sardana. El nostre ball popular encomana sempre alirets d'alegria, i avui aquestes pàgines han d'aparèixer orlades de negre en manifestació del dol de tots per la pèrdua del gran amic del nostre Empordà. El respecte i la compungió fan greu l'hora present. Però tornaran cantar les tenores i repique-tejjar els tamborins i tornaran formar-se les anelles airoses de la dansa pairal amb el seu remoreig festiu i la seva gràcia solemne. Aleshores, amics del Foment, poseu tot el pensament, tot el cor, per a fer que cada una de les nostres rodes dansants sigui com una corona de l'Empordà en homenatge a la memòria de l'Ignasi Iglésies, aquell gran català que, perquè estimava molt l'Empordà, estimava també la Sardana.

QUIQUET.

LLÀNTIA SAGRADA

A voltes mirant-me a l'Ignasi Iglésies, jo pensava com la seva existència tenia quelcom d'irreal... I és que ja de la seva veu, de les seves paraules, de la seva figura tota se n'escapava una indefinible atracció, que traïa la seva altíssima personalitat.

I que no ho era una de cosa extraordinària aquesta magnífica obra seva?

Des del punt de vista artístic i humà un home com l'Ignasi Iglésies, en qualsevol altra terra s'hauria convertit en una glòria nacional, en un d'aquells nobles motius d'orgull que com més el temps passa més creixen. Però, a casa nostra, per les especialíssimes característiques del nostre poble, a més de tot això encara, l'existència d'homes com ell tenen un valor de miracle, són una veritable benedicció de Déu.

Tant-de-bó que les llàgrimes que davant la seva pèrdua s'han vessat, poguéssin fer néixer un altre arbre de fruits vitals com aquest que en plena fruitada ens ha estat arrabassat...

Com ens sembla impossible, però, ara això! I és que si la mort té la dol-

cesa de disminuir les imperfeccions de l'home mediocre augmentant-ne les virtuts, què no farà per l'home superior que ja en vida admiràvem com un ésser extraordinari?

Si sembla que cada vegada que hom evoqui l'obra del mestre, hom hi descobreixi noves exquisitats, nous tresors. Però, ai las! cada volta també torna i retorna al nostre cervell com un fibló adoloridor, la paraula *irreparable*.

Encara, però, al mig de la dolor per aquesta pèrdua, endolceix el cor de veure com tots els seus amics es daleixen per a convertir-se en deixebles seus també.

I en tenia molts d'amics l'Ignasi Iglésies! Com ho eren tots aquells que savien vibrar a l'ampla abraçada de la seva obra, de la seva magnífica obra d'amor i de pietat.

Que bell no fóra que la seva memòria, quedés així, com una llàntia sagrada eternament encesa per els amors més purs, en el cor del nostre poble...

LOLA COS ROGET.

L'HOME BO

Al seu gran fill espiritual En Puig Pujades

ÉS mort. No cal dir-nos qui. *Ell!*
Era tant *de casa* a tot Figueres, que tots els bons figuerencs s'han sentit al cor, tot d'un plegat, la gelor més geluia de les gelors: el fred d'una llar apagada.

I, en ple dia, ens ha caigut damunt l'ànima la nit més negra, més negra...

Sabeu aquell instant precís del Divendres Sant, a l'ofici de tenebres, quan apagat el darrer ciri de cera groga, cau aquell teló tan fosc que hom el creuria teixit de tenebres del Calvari?

I doncs... Però, no! dic mal. Car aquella fosca, tots, grans i xics, la esperen i anhelen... Aquella foscor té quelcom de la *por tan bonica* de què parla la Nuri de «Terra Baixa». Perquè precisament llavors és l'hora en què la Por triomfa d'ella mateixa, a patacades, a cops estrepitosos de carraques i matraques... l'horror esdevé joia esbojarrada en un suprem deliri. Els nostres infants *maten els jueus!* És a dir, tots els butxins que crucificaren i crucifiquen i crucificaran l'humanitat desvalguda. Breu: Fan capoladissa, trituren, baten en revenja tronadora totes, totes les dolors. Les anorreen per cinc minuts! Les hi neguen el pa i la sal! Les rematen! Beneïdes, doncs, les tenebres del Divendres Sant!

Ah! però aqueixa foscor d'ara; aqueix *eclipsi* tan afrós que se'ns ha entaforat als dintres... és tot altrament, veritat qui bull de sed d'aplacar-la a tots els qui sedegen. I bo com la llum viva qui es *desviu* (morta i tot, com per exemple en certes estrelles ja mortes fa segles...) que es desviu, torno a dir, per a donar-se del tot fins a l'últim brí i rajolí, a tot i a tothom!

N'Iglésies, el bo! El bo!

I això que, segons m'explicava ahir un bon amic, la seva obra té una transcendència humana molt més fonda i transcendent que no l'obra dramàtica d'En Guimerà, el genial infantí, i que la del genial i somrient gran *trapella* que és En Rossinyol.

I per què? Perquè l'Iglésies era fet per *donar-se* fins a l'oblit de sí mateix.

En Rossinyol té capgirell de gran clown i es diverteix bo i divertint. Juga en gran.

En Guimerà arribava que *oblidava* els altres dins el bofarut d'una inspiració olímpica.

N'Iglésies, però, mai s'hi *divertí*, ni mai *oblidà*... *Compatí* o *congaudí* sempre amb el *seu poble* fins a l'extrem d'oblidar-s'hi com el riu dins el mar on cabussa...

I fet i fet: si hom em demanés qui fou la seva musa Egèsia, no vacil·laria a respondre que fou el *em compateixo de la turba* del Mestre Diví Jesús.

Ah! El seu nom de llinatge era ben bé el nom propi del seu cor. *Iglèsies*: Sabeu el què és una església? La casa de tothom. Casa de cases. I bé: al cor del dramaturg, tots, els desvalguts els primers, tots hi cabien...

La seva ambició única - ho juraríem - era de *viure* totes les dolors i totes les santes joies humanes. La seva ambició i la seva oració. En esperit les vivia i demanava al cel.

Perquè al *nostre* gran mort el sentíem com a pastat tot ell de la flor de la llum empordanesa, tan bona, tan bona Senyor!

Entre n'Ignasi Iglésies i la nostra llum i l'ànima de la mateixa que és la música de l'*Avi Pep* s'havia establert com una

mena de intimíssima, sacramental trans-
substanciació eucarística. Era, doncs,
el seu cor com el *rovell de l'ou* del sol
nostre.

I té! Un mal vent ha bufat de sobte,
i la llum s'és apagada. Quan n'Ignasi
Iglésies venia a Figueres, a tots els
figuerencs de raça els succeïa
quelcom de meravellosament semblant
al que passava al temple i al capellà
que hi deïa la missa i a l'escolanet que
la hi servia i als altars que *relluïen tots*
i fins a la pica de l'aigua beneïda que
hi *sobreïxia de flors* quan la *Dama*
d'Aragó hi entrava. Però... dic bé?

No, no ho dic prou. No és això
encara. Era una altra cosa, veritat. La
Dama d'Aragó fa *relluir els altars* i
etc. etc. Cert: però hom la veu massa
feta *mirall* de si mateixa. I n'Iglésies
ens il·luminava l'altar en festa del cor
de faïçó ben distinta.

Les vingudes de l'Iglésies a Figueres
tenia pels bons figuerencs quelcom del
triomf bondadosíssim del Bon Jesús
quan entrà a Jerusalem. Quelcom d'un
Diumenge de Rams ànima endins,
endins... Fa que si?

I és que n'Iglésies era tan bo. Tan bo
que quasi bé semblaria un insult dir-ne
el *gran Iglésies*. No, no. Cal dir. Deven
dir: Iglésies el bó. Bo com el pa que té
fam de nodrir tots els afamagats,
segons crec. Bo com el vi de confort
qui té aqueixa única gràcia: «Senyor,
doneu-me l'universal compatir, l'uni-
versal congauir. Primer, però, més
que tot, l'universal compassió! Senyor!
Senyor! i tot ço per l'universal con-
còrdia en la llum de la vostra pau, en
les flames del vostre Amor!!»

Que l'home bo sia en glòria de
paradís! I que ens irradiï en tots, la
lugar de la bondat.

«Quan Deus ætheris, nexum sine fine
choreis. Annuat in solio vivere sidereo.»

«Que sens fi Déu el posi en les etèries
danses i viure el faci en soli d'estrelles.»

LA DANSA MÉS BELLA... no sabia
oferir-li epitafi estelar més adequat que
el que dedicà el gran Bisbe Oliva a son
germà En Guifré de Cornellà.

TORTELLÀ.

MES DE NOVEMBRE

P R O G R A M A

Dissabte dia 17 : Nit a les 10

A la Societat Coral "ERATO"

PUIG NEULÓS	TOLDRÁ
MATILDE	SANS
RIC I PLORO	PEP
L'ESVALOT DE LA PLAÇA	SERRAT
ELS INFANTS CANTEN	SERRA
CRIDANT LLIBERTAT.	C. SOLER

Cobla: ANTIGA PEP

AUDICIÓ XXX

Mestre Iglésies no és mort

ELS diaris de Barcelona, els de Catalunya, els de tota Espanya, han vingut aquests passats dies duent-nos la nova aclaparadora de la mort de Mestre Iglésies, i àdhuc els de tota Europa, per no dir tota la premsa mundial, l'ha publicada, i en sengles articles ha fet elogis sincers de les seves obres i virtuts.

Doncs bé, nosaltres assegurem que no és veritat que Ignasi Iglésies hagi mort.

El cos del gran poeta, eminent comediògraf i excel·lent dramaturg, reposa efectivament al cementiri de Sant Andreu, de les fatigues d'aquest món que no és res, però l'essència, l'ànima, l'obra de qui dugué el nom d'aquell home tot cor que són al cap d'avall les qui atorguen l'immortalitat, viuen i viuran eternament entre nosaltres, però com que aquestes coses per si soles no ens dirien res i en canvi agrupant-les ens diuen constantment, de qui eren i a qui han pertangut, d'ací que podem assegurar que Mestre Iglésies viu.

No ens entretindrem a nomenar totes les seves obres, car de tothom són conegudes, no seguirem tampoc pas a pas el camí del jove Iglésies fins arribar a Mestre Iglésies, car la tasca fóra llarguíssima; ens fixarem només en un caire del Mestre, el qual és el de més mèrit per nosaltres, per ésser també força criatures i amantíssims dels vells.

La seva cara mig pàl·lida, el seu ample front com de cel serè sense el més petit núvol, aquells seus ulls de

místic i atractívols, aquella barba franciscana, la petita inclinació vers la terra, com per a poder mirar i besar millor els nens i ajudar els vellets, era d'aquell gran home el que més captivava la gent que el coneixia.

Aquella seva cara atreia amorosament a tots, i un hom se li apropava amb gran confiança i amb la seguretat de què havia d'ésser rebut amb tota la seva franquesa i amabilitat.

Ignasi Iglésies era més aviat alt d'estatura, però tenia un cor de nen, un cor d'aquells als quals tot els emociona i qualsevulla petita tristesa els fa bategar dolorosament.

I, no és per aquest cor que tots els pobles l'amaven i tots l'aplaudien i pel seu cor les altes personalitats i els més humils obrers li referen mancomunadament, el dia de l'enterrament del seu cos, un homenatge com potser no se n'havia vist encara mai un altre a Catalunya?

Repasseu les seves obres i en totes hi sentireu els batecs d'aquell cor del poble, del cantor dels humils, de l'home senzill i bondadós.

Els Vells, Les Garces, La llar apagada, per no citar altres obres, no ens palesen sobradament qui era Ignasi Iglésies?

Podia, el Mestre, ésser el més excels poeta i el més insigne comediògraf i dramaturg i rebre aplaudiments i ovacions i tenir admiradors arreu, però sense aquell caire d'home humil i senzill, sense aquell cor que el feia amar amb deliri els infants, els vells, els ocells i les flors, mai no hauria assolit el gran

Mestre aquella popularitat, la qual si en vida tothom la hi sabia, és vegé més palesa en el seu trànsit i el seu nom perdurarà damunt dels grans homes que el precediren a la tomba.

Per això no és extrany que entitats de tota mena s'apleguin per a demanar un monument que perpetui la seva memòria; per això no és extrany que tota la premsa gran i petita hagi honorat les seves pàgines amb sengles articles a la seva llaor.

I quan és tot un poble, tot un gran poble qui aixeca la seva veu per tal

d'honorar-lo i gloriïcar-lo, és senzillament perquè s'ho mereix.

Plorem, avui, la separació del Mestre, de l'amic, del cos d'Ignasi Iglésies, plorem la seva absència, però recordant les seves obres, llegint-les, assistint a la representació de les mateixes, ens trobarem tan a prop seu que, àdhuc sentirem el bategar d'aquell cor tan bo i ens vindrà a la boca amb tota naturalitat aquest dolç salut: Déu vos guard Mestre.

ANGEL TRÉMOLS

NOTICIARI

AMB profund dolor hem sentit el traspàs del gran dramaturg i poeta del poble, Ignasi Iglésies.

Davant, però, d'aquesta trista realitat, no ens sabem avenir que aquest home que tant estimàvem i que tant ens estimava, ens hagi deixat per a no tenir-lo mai més entre nosaltres.

No podrem tenir el goig, ara, de parlar-hi amb tota aquella sinceritat a que us obligava la seva persona, tot simpatia, tot bondat, tot fe i amb aquell amor inigualable i constant que escampava per la nostra terra, a la qual fortament abraçava i adorava, però sí que el veurem i el sentirem sempre en esperit, parlant-nos - com sempre ho feia ell - ben dolçament i *amb el cor a la mà*.

Descansi en pau el que fou per a Catalunya si no un Déu, almenys un veritable apòstol

El «Foment de la Sardana de Figueres» adreçà al seu degut temps un telefonema de condol i també trameté una branca de llorer per a fer més palès el nostre viu sentiment.

Repetim a la seva vídua i família el nostre sincer condol.

A Camprodon ha produït un general sentiment la mort del conegut compositor i professor municipal de música, En Pere Quer i Oliveras.

S'havia captat, per les seves excel·lents qualitats personals, merescudíssimes simpaties, durant els tres anys que visqué en la vila esmentada. L'acte de l'enterrament es vegé molt concorregut, ço que evidenciava el molt afecte que hom li tenia.

En Quer ha deixat d'existir a l'edat

de 35 anys, en la plenitud de llurs facultats artístiques i ara que portava la direcció de l'orquestra i de l'Orfeó de l'Esbart Camprodoní, donant brillants mostres de la seva actuació musical. Moltes composicions que En Quer ha deixat són encara inèdites, i han obtingut algunes un èxit ben meregut, particularment, unes quantes sardanes dedicades a Camprodon. Recordem entre aquestes les titulades: «La font nova», «Camí d'Ull del Ter» i «Les noies de Camprodon».

També ens són d'agradívol record: «Costa Brava», «La festa del Casino», etc
.....

Descansi en pau el malhaurat compositor.

ENS hem assabentat que la cobla «Els Montgrins» de Torroella de Montgrí, ha anat a París contractada pel «Gran Casino».

Prendrà part en un espectacle de costums regionals i en l'execució de selectes concerts de sardanes.

Joiosament, celebrem que la música de la sardana s'escampi arreu de l'estranger.

ESTEM gestionant, pel mes vinent, uns actes d'homenatge a Ignasi Iglésies que tindran lloc al Saló de festes del nostre estatge (Casino Menestral).

En el número vinent d'aquest portantveu, donarem els detalls que calguin per a llur celebració.

PEL dijous dia 22 d'aquest mes, se'ns ha anunciat una vetllada teatral a la memòria de Mestre Ignasi Iglésies, representant-se la seva última gran obra «La llar apagada» per la valuosa companyia que dirigeix el genial actor Enric Borrás.

Preguem als socis del «Foment» vulguin honorar la memòria del plorat dramaturg, assistint a la representació de l'obra esmentada.

PEL nostre arxiu hem rebut del compositor santfeliuenc, En Rafel Figueras Auladell la sardana:

«El Gorg de les Gojes».

Agraidíssims de la seva finesa.

A DRECEM cordialment les més expresives gràcies als bons amics i col·laboradors que ens han ajudat a donar un major relleu al present número.

DES de el número vinent, seguirem la serie de «retrats dels nostres compositors» que ve publicant el nostre amic l'actiu col·laborador de LA DANSA MÉS BELLA... Ernest Albert i Galter.

Talment com anunciavem en el número passat, publicarem el «retrat» de
Josep Vicens (Xaxu).

Aquest portantveu ha passat per la prèvia censura

Arts Gràfiques TRAYTER, Cervantes, 13, Figueres

**AQUEST PORTANTVEU ES FACILITA AL PREU DE 25 CÈNTIMS
PELS NO SOCIS, A LA "LLIBRERIA BATLLOSERÀ", ENGINYERS, 3**

GORRES

LES DE MÉS NOVETAT
LES MILLORS
LES MÉS ECONÓMIQUES

AL PREU MAXIM DE
5 PESSETES

VARIETAT - ELEGANCIA - CALITAT
i **ECONOMIA** en

CAMISES-CORBATES
i **CAPELLS**

DE TOTS PREUS i QUALITATS

PARAROLS

MONTURIOL, 9 FIGUERES

LLIBRERIA CANET

DIARIS
REVISTES
LLIBRES

AIMANTS DE LA
NOSTRA DANSA:

COMPREU

«COM ES BALLA
LA SARDANA»

DE N'AURELI CAMPMANY

PANTEONS

LÁPIDES

Marbristeria Artística

D'EN

JOAN PINEDA

RUTLLA, 11

FIGUERES

LO MÉS SELECTE EN

Novetats per a Senyora

HO EXHIBEIXEN
CONSTANTMENT ELS

NOUS MAGATZEMS MASSOT

CASA PREDILECTA DE LES
SENYORES DE BON GUST

MONTURIOL, 16 : CAAMAÑO, 15

PREU FIXE

Figuerencs!

Empordanesos!

Els que encara no us vestiu a la
SASTRERIA EXCLUSIVA PER A LA MIDA de

MARIAN FONTDECABA

no deixeu passar una altra temporada i aneu-hi tot
seguit a que us prenguin la mida amb la
seguretat que en quedareu clients.

CARRER JOAN MARAGALL, 3 i 5, PRIMER PIS
FIGUERES

**MVEBLES -
- VILANOVA**

FÀBRICA

DE

MOBLES

VILANOVA

CONSTRUCCIÓ ESPECIAL DELS TALLERS DE LA CASA

(GIRONA)

FIGUERES